

GS-Voorstel

Besluitnummer
PZH-2026-897782413
DOS-2026-0004402

Status

Openbaar

Datum vergadering Gedeputeerde

Staten

12 oktober 2026

Eindtermijn

n.v.t.

Onderwerp

Start verkenning opgave Natuurbrandbeheersing Zuid-Holland

Advies

1. Te bepalen dat vanuit portefeuille Natuur de verkenning van een provinciale aanpak op Natuurbrandbeheersing te starten;
2. Vast te stellen de brief aan Provinciale Staten, waarin zij worden geïnformeerd over de start provinciale aanpak Natuurbrandbeheersing in Zuid-Holland.
3. Vast te stellen de publiekssamenvatting over start van verkenning provinciale aanpak Natuurbrandbeheersing Zuid-Holland.

Besluit GS

Vastgesteld conform advies

Bijlagen

- GS brief aan PS - Start verkenning opgave Natuurbrandbeheersing Zuid-Holland - DOS-2026-0004402

Toelichting voor het College

Aanleiding

Afgelopen half jaar hebben er zowel wereldwijd als in Nederland grote natuurbranden plaatsgevonden. Ook in Zuid-Holland zijn er meerdere grote natuurbranden geweest. Door langere perioden van droogte en hitte vormen natuurbranden een structureel veiligheidsrisico met potentieel grote maatschappelijke gevolgen. Dit onderstreept de noodzaak voor een aanpak op risicobeheersing door natuurgebieden weerbaarder te maken om onbeheersbare natuurbranden te voorkomen en de impact van natuurbranden te beperken.

De Tweede Kamer heeft de regering afgelopen jaar verzocht om regie te nemen en wetgeving voor te bereiden gericht op het voorkomen en beperken van natuurbranden. En om daarbij te komen tot natuurbrandbeheersingsplannen voor risicogebieden en structurele samenwerking tussen overheden, terreinbeheerders en hulpdiensten te overwegen.

In de kamerbrief "Weerbare natuur, veilige samenleving" (Kamerstuk 30821 nr. 336 van 21 mei 2026) benoemt het Rijk de verkenning van twee wettelijke ingrepen. De eerste is een verplicht programma voor natuurbrandbeheersing onder de Omgevingswet, waarbij de provincies een centrale rol krijgen in de opstelling. Dit in samenwerking met gemeenten, veiligheidsregio's, terreinbeheerders en andere relevante partijen. De tweede is een verkenning door het Rijk van de mogelijkheden om de zorgplicht te verduidelijken. Daarmee moet voor betrokken partijen, van inwoners tot terreinbeheerders en overheden, duidelijker worden welke verantwoordelijkheden zij hebben op het gebied van natuurbrandbeheersing.

Een structurele landelijke aanpak voor natuurbrandbeheersing wordt opgepakt vanuit het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur (LVVN), daar het gaat om het weerbaarder maken van natuurgebieden om onbeheersbare natuurbranden te voorkomen. De crisisbeheersing bij het daadwerkelijk voorkomen van een natuurbrand valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van Justitie en Veiligheid.

In het BO Natuur+ van 18 juni 2026 heeft de minister van LVVN een standpuntenbepaling voor wettelijk verankering met de provincies besproken. Met daarin als één van de kernpunten een rol voor GS voor het coördineren van het beleid binnen de provincie. Om hiermee te komen tot gebiedsgerichte afwegingen binnen een provinciaal Natuurbrandbeheersingsplan als programma onder de Omgevingswet. Onderdeel hiervan vormt het door GS aanwijzen van natuurbrandrisicogebieden en het bepalen van bijbehorende governance.

In de kamerbrief 'Weerbare natuur, veilige samenleving' is aangegeven dat op de begroting van LVVN voor de periode 2024 tot en met 2030 70 miljoen euro beschikbaar is voor het voorkomen en beperken van natuurbranden. Onderdeel hiervan vormt 16,5 miljoen euro voor gebiedsgerichte aanpak in de provincies en circa 29 miljoen euro voor de uitvoering van maatregelen. In het provinciefonds is hiervoor in de circulaire van december 2025 en mei 2026 in totaal 1,5 miljoen euro aan de provincie Zuid-Holland toegekend voor het organiseren van het proces. In de circulaire van september 2026 is aanvullend 2,1 miljoen euro toegekend voor de uitvoering van maatregelen. Het ministerie bereidt een brief aan GS voor om u op korte termijn nader in te lichten over de aanpak en voorziene rol van GS.

Daarnaast verwacht het ministerie in volgende BO Natuur-bijeenkomsten tot een borging van de aanpak en samenwerking met de provincies te komen.

Verkenning en aanpak voor Zuid-Holland

Het voorstel is om de aanpak van natuurbrandbeheersing op te nemen binnen de portefeuille Natuur. Aanleiding hiervoor is dat natuurbrandbeheersing ingaat op de inrichting en organisatie van natuur- en groengebieden om deze weerbaarder te maken voor onbeheersbare natuurbranden. Deze inrichting en beheermaatregelen zullen sterk samenhangen met de inrichting en beheer van deze gebieden vanuit de portefeuille Natuur.

Om invulling te geven aan een provinciale aanpak op natuurbrandbeheersing is het voorstel te starten met een beleidsverkenning gericht op het komen tot een provinciaal plan als programma onder de Omgevingswet. De beleidsverkenning zal daarbij in de eerste helft van 2027 door GS worden vastgesteld. Gelijktijdig zal met relevante partijen worden gestart met de uitwerking van een provinciale aanpak.

In het provinciale plan zal uitwerking worden gegeven aan:

- Aanpak op provinciaal niveau;
- Afspraken over governance;
- Aanwijzing van Natuurbrandrisicogebieden;

Deze aanpak wordt in samenwerking met de Veiligheidsregio's, gemeenten en natuurorganisaties opgesteld. Een provinciaal plan zal in het najaar 2027 aan GS worden voorgelegd.

De aangewezen Natuurbrandrisicogebieden krijgen vervolgens een gebiedsgerichte uitwerking met daarin per gebied:

- Analyse risico en scenario's op natuurbranden;
- Afspraken over governance;
- Bepaling van aanpak en maatregelen.

De gemeenten en de Veiligheidsregio's krijgen een centrale rol bij de uitwerking van gebiedsplannen.

Omdat natuurbrandbeheersing een integrale opgave betreft gebeurt de uitwerking in samenspraak met relevante beleidsvelden, met in het bijzonder in afstemming met Omgevingsbeleid, Klimaatadaptatie en het Kabinet van de Commissaris van de Koning.

Bij de provinciale aanpak werken we nauw samen met de vier veiligheidsregio's. Zij hebben een centrale rol in de advisering van provincie en gemeenten. Daarnaast zullen de gemeente als partner een belangrijke rol krijgen in de uitwerking van natuurbrandrisicogebieden en de governance van deze gebieden. De daadwerkelijke bestuurlijke rolverdeling moet in de provinciale aanpak worden verkend en bepaald.

Het Rijk heeft de provincies financiering toegezegd voor zowel proces als voor de uitvoering van maatregelen in de Natuurbrandrisicogebieden.

Financieel en fiscaal kader

Te ontvangen:

Totaalbedrag : € 3.575.217,00

- € 1.500.000 voor proces, en;

- € 2.075.217 voor uitvoering van maatregelen.

Programma : Ambitie 5 - Versterken natuur in Zuid-Holland

Het bedrag is in de circulaire provinciefonds december 2025, mei 2026 en september 2026 vanuit het Rijk aan de provincie toegekend. Toe te voegen aan ambitie 5.1.2. 'Beschermen en versterken bestaande natuur en soorten'.

Financiële risico's : Er zijn geen financiële risico's.

Juridisch kader

Voorafgaande besluitvorming

Over het onderwerp heeft géén eerdere besluitvorming of behandeling door GS plaatsgevonden.

Natuurbrandbeheersing is een nieuwe opgave voor de provincie Zuid-Holland. Landelijk heeft het ministerie van LNV met de provincies in het Bestuurlijk Overleg Natuur op 18 juni de standpuntbepaling voor wettelijke verankering van Natuurbrandbeheersing onder de Omgevingswet besproken. Onderdeel daarvan vormt de provinciale beleidscoördinatie door Gedeputeerde Staten via een programma als bedoeld in de Omgevingswet, met daarin de aanwijzing van natuurbrandrisicogebieden. In oktober wordt vanuit het ministerie van LNV een brief aan GS verwacht met een verzoek tot het oppakken van deze rol.

Proces

Gestart wordt met een beleidsverkenning van de opgave natuurbrandbeheersing binnen het omgevingsbeleid. De beleidsverkenning zal in het eerste kwartaal 2027 aan GS worden voorgelegd.

Met relevante beleidsafdelingen en gebiedspartijen zal de aanpak en uitwerking van een provinciaal plan worden gestart. Een provinciaal plan zal najaar 2027 door GS worden behandeld.

Participatie en rolneming

Veiligheidsregio's en gemeenten hebben naast de provincie een centrale rol in de uitwerking van het provinciale plan en de uitwerking van de Natuurbrandrisicogebieden.

Terreinbeherende organisaties en relevante stakeholders maken nadrukkelijk deel van de participatie gedurende het gehele traject van uitwerking.

Communicatiestrategie

Na besluitvorming door GS worden veiligheidsregio's en gemeenten, terreinbeherende organisaties en andere relevante stakeholders geïnformeerd en benaderd voor deelname aan de uitwerking van het provinciale plan en vervolgens de uitwerking van Natuurbrandrisicogebieden.